

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

*(Збірник матеріалів
VI-ї науково-практичної конференції
30 серпня 2012 р.)*

Рівне 2012

УДК 027.7:378
Н 34
ББК 78.34(4Укр)

**Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету:
стан і перспективи розвитку** : зб. матеріалів VI-ї наук.-практ. конф., 30 серп. 2012 р. /
укл.: С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. –Рівне : РДГУ, 2012. – 69 с.

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник
директора з наукової роботи наукової
бібліотеки Рівненського державного
гуманітарного університету.

Рецензенти:

Л. Ф. Трачук – канд. іст. наук,
доц. кафедри бібліотекознавства і
бібліографії
Рівненського державного
гуманітарного
університету.

Представлені у збірнику статті охоплюють широкий спектр питань в діяльності наукової бібліотеки РДГУ, пов'язаних з формуванням, зберіганням, пошуком, використанням та продукуванням інформації, еволюцією університетської бібліотеки в умовах інформатизації та реформування вищої освіти України.

Видання адресоване широкому колу бібліотечних фахівців, особливо бібліотек вищих навчальних закладів, а також студентам – майбутнім бібліотекарям.

Ухвалено методичною радою
наукової бібліотеки РДГУ
Протокол № 8
від 20.09.2012 р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31
<http://nlibrary-rdgu.rv.ua>
library@rshu.edu.ua

К 027.7:004

О. В. ІВАНЧУК

*зав. сектором
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного
університету*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО І НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ

***Резюме.** У статті аналізується використання електронних технологій наукової бібліотеки (комп'ютерних програм, мереж, електронних ресурсів та послуг) з метою задоволення інформаційних потреб студентів, викладачів РДГУ.*

***Ключові слова:** електронні технології, інформаційні потреби, користувачі, автоматизація.*

Інтенсивним наступом інформаційних технологій розпочалося третє тисячоліття. Перш за все цей процес торкнувся освіти, взагалі, та вищої освіти, зокрема, а бібліотека є її невід'ємною складовою

частиною, завдання якої надавати високоякісну новітню інформацію, забезпечувати вільний доступ до світових інформаційних джерел, формувати знання у сфері інформаційної культури майбутніх спеціалістів. Отже, саме цю роль виконує наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету (далі РДГУ), яка має на меті якісне задоволення інформаційних потреб користувачів. Статус бібліотеки визначається не лише кількістю фонду друкованих видань, обсягом передплати, а й тим, яким електронним ресурсом вона володіє, якою мірою готова надавати доступ до світових інформаційних ресурсів. Вагомою складовою документно-інформаційного ресурсу сучасної бібліотеки є електронні джерела, що створюються, керуються та використовуються за допомогою комп'ютера і містять дані та програми, зафіксовані в електронній (цифровій) формі на певних носіях [2].

Перехід наукової бібліотеки РДГУ до автоматизованих електронних технологій на основі програмної системи «УФД/Бібліотека» дала змогу об'єднати виробничі процеси комплектування, каталогізації, штрих кодування та обслуговування у єдиній інтегрованій автоматизованій системі. До складу цієї системи входять:

- локальна комп'ютерна мережа;
- бібліотека має доступ до мережі «Інтернет»;
- запроваджено комп'ютерну програмну систему «УФД/Бібліотека»;
- розроблено сайт наукової бібліотеки РДГУ.

В нашій бібліотеці автоматизація розпочалася у 2002 р., що вплинуло безпосередньо і на задоволення інформаційних потреб навчального та наукового процесу.

Локальна комп'ютерна мережа в науковій бібліотеці РДГУ на сучасному етапі складається з 14 персональних комп'ютерів (в т. ч. 1 серверу), 3-х принтерів, сканера та ксерокса, що дає змогу виконувати необхідну роботу з обслуговування й адміністрування мереж та програм, обслуговування та захисту баз, їх архівування. Продовжує формуватися та активно використовуватися електронний каталог, до складу якого входять записи всіх видів документів (книг, брошур, журнальних статей, статей із збірників та описи документів з компакт-дисків). Сьогодні його база даних включає літературу з 1995 р. і загалом складає майже 170 тисяч записів.

Електронна пошукова система дозволяє в лічені секунди знаходити в електронному каталозі бібліотеки потрібні видання і складати бібліографічні списки, кожен запис в яких забезпечено

інформацією про те, в якому відділі бібліотеки зберігається той чи інший екземпляр. Наша наукова бібліотека намагається створювати всі необхідні умови для задоволення потреб навчального процесу, науково-дослідницької та творчої діяльності.

За допомогою електронного каталогу та всіх наявних баз даних користувачі отримують різноманітні бібліографічні довідки (в тому числі і письмові) та консультації щодо підбору літератури до наукових робіт. Фахівцями розроблений як простий, так і розширений пошук видань. В той же час, електронний каталог бібліотеки створений так, щоб з ним легко міг працювати як досвідчений користувач, так і новачок. Це успішно використовується в обслуговуванні, адже можна здійснювати пошук за всіма елементами бібліографічного опису документа: ключовими словами, авторами, шифром, вихідними даними та іншими рубриками, а також за декількома елементами одночасно. Завдяки електронним технологіям знайдену інформацію можна записати на диск, флеш-карту або роздрукувати на принтері [6].

Враховуючи запити користувачів, для успішного задоволення наукових, фахових й освітніх потреб науковою бібліотекою РДГУ сформовані та широко використовуються власні бібліографічні бази даних:

- наукових праць викладачів РДГУ;
- дисертацій, які захищені в РДГУ та зберігаються в науковій бібліотеці університету;
- авторефератів дисертацій, які надходять до наукової бібліотеки РДГУ;
- періодичних видань, які передплачує наукова бібліотека РДГУ;
- книгозабезпечення навчального процесу університету;
- електронних документів;
- рідкісних та цінних видань.

Ці бібліографічні бази даних досить потужні, з ними робота проводиться щоденно, доповнюється новими надходженнями, що підвищує оперативність та забезпечує повноту задоволення інформаційних потреб суб'єктів навчально-наукового процесу.

На допомогу користувачам у нашій бібліотеці функціонують також і повнотекстові бази даних, які постійно поповнюються за рахунок навчальних, навчально-методичних та інших матеріалів, вміщених на компакт-дисках та придбаних у видавничо-торгівельній мережі, а також електронних видань, наданих бібліотеці викладачами нашого університету.

Користується популярністю повнотекстова база даних законодавчих та нормативно-правових документів інформаційно-пошукової системи «Консультант», яка дає можливість оперативного доступу до всього спектра актуальної правової інформації. Суб'єктами навчально-наукового процесу також широко використовуються такі повнотекстові бази даних:

- «Електронної бібліотеки книг видавництва «Центру навчальної літератури»»;
- електронні підручники, навчально-методичні посібники (в тому числі і видання професорсько-викладацького складу університету);
- повні тексти бібліографічних посібників, виданих науковою бібліотекою РДГУ.

Сьогодні вся бібліографічна продукція (науково-допоміжні, рекомендаційні бібліографічні, біобібліографічні, інформаційно-методичні посібники), видані науковою бібліотекою РДГУ має вагомому цінність для розкриття її інформаційного ресурсу і користується великим попитом серед викладачів та студентів університету. Необхідно відзначити, що, крім друкованих джерел, всі ці посібники мають аналоги в електронному варіанті, в т.ч. відображені і на сайті наукової бібліотеки РДГУ.

Для задоволення потреб навчально-наукового процесу бібліотекою університету ведеться робота з реалізації загальнодержавного проекту зі створення електронної реферативної бази «Україніка наукова», в рамках якої формується реферативна база даних із збірника наукових праць викладачів РДГУ «Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти».

Діяльність наукової бібліотеки РДГУ спрямована на допомогу студентам і науковцям університету в проведенні наукових досліджень, підготовці і написанні дисертаційних, магістерських та інших робіт. Автоматизація та впровадження нових інформаційних технологій надає бібліотеці можливість розширювати сферу послуг. Так були створені та успішно функціонують «Центр психолого-педагогічної інформації», «Центр молодого дослідника», «Центр правової інформації», які сприяють оперативному інформаційному забезпеченню студентів, викладачів, співробітників університету.

Розвиток Інтернет-технологій відкрив для нашої бібліотеки нові можливості в обслуговуванні користувачів, що значно підвищують рівень онлайн-сервісу. З його допомогою у найкоротший термін виконуються найскладніші запити. Втіленням сучасного каналу доступу до різноманітних бібліотечних послуг та інформаційних

ресурсів став бібліотечний web-сайт, який відіграє особливу роль в довідково-бібліографічному обслуговуванні та посилює роль бібліотеки в навчальному процесі. Web-сайт наукової бібліотеки РДГУ (www.nlibrary-rdgu.ru.ua) містить багато цікавої та корисної інформації, яка постійно поновлюється. Склад баз даних розширюється, покращуються технічні можливості їх використання, що, відповідно, збільшує кількість звернень користувачів до електронних ресурсів. У зв'язку з цим бібліотека активізує роботу щодо надання зручного доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, має можливість надавати сервісні послуги: відправлення або приймання повідомлень електронною поштою; здійснювати пошук інформації у всесвітній електронній мережі на замовлення; відтворювати запис інформації на дискету, компакт-диск, флеш-карту; здійснювати друк на принтері, сканування, копіювання. Насамперед це дає бібліотеці можливість розширити доступ фахівцям до наукової інформації, використовуючи сторонні ресурси. У цілому, використання сучасних технологій в обслуговуванні користувачів не тільки підвищує ефективність використання ресурсів бібліотеки, а й полегшує шлях користувача до інформації, надає престиж, привабливість бібліотеці. Ресурси, що пропонує всесвітня електронна мережа — значні та різноманітні. Знайомство з ними поглиблює і розширює знання студентів і випускників, виробляє потребу у молодих спеціалістів постійно слідкувати за розвитком науки і фаховими новинками в галузі, що сприяє ефективності їх роботи [1].

Таким чином, наукова бібліотека РДГУ й надалі забезпечуватиме оперативний доступ користувачів як до локальних, так і до віддалених електронних ресурсів, адже сучасна бібліотека має не лише дбайливо зберігати те, що складає її колекцію, але й розвивати нові форми і методи інформаційно-бібліографічного забезпечення, а саме, у повному обсязі задовольняти інформаційні потреби суб'єктів навчально-наукового процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичко О. М. Шляхи використання електронних ресурсів у довідково-бібліографічному обслуговуванні НБ ХНУ / О. М. Бичко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.nuos.edu.ua/files/Bichko.pdf> – Назва з екрана.
2. Білоус В. С. Формування та використання електронних ресурсів у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / В. С. Білоус // Наукові

праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. А. Дубровіна, В. А. Вергунов, Т. І. Ківшар та ін.]. – К. : Пед. думка, 2010. – Вип. 2 : Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 210–215.

3. Вітенко В. Електронні ресурси публічних бібліотек Тернопільської області: проблеми створення та використання / В. Вітенко // Бібл. форум України. – 2006. – № 4. – С. 23–26.

4. Грипич С. Н. Сучасна бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення навчального, наукового та культурно-просвітницького процесів / С. Н. Грипич // Сучасна бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення навчального, наукового та культурно-просвітницького процесу: зб. матеріалів 4-ї наук.-практ. конф., 30-31 серп. 2010 р. / ред.: С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк, І. О. Мирончук, Л. С. Кушка. – Рівне : РДГУ, 2010. – С. 3–19.

5. Добко Т. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному середовищі: віртуальне чи реальне / Т. Добко // Бібл. вісн. – 2011. – № 4. – С. 11–23.

6. Кіщак Т. Використання електронних ресурсів наукової бібліотеки Національного університету біоресурсів і природокористування України / Т. Кіщак, О. Ткаченко // Бібл. вісн. – 2011. – № 2. – С. 17–20.

7. Лопата О. Електронні ресурси: порядок доступу та їх використання читачами наукової бібліотеки / О. Лопата // Бібл. вісн. – 2010. – № 3. – С. 8–15.

8. Накапленная О. Электронная библиотека как важное звено в информационном обеспечении процесса обучения / О. Накапленная // Бібл. форум України. – 2008. – № 3. – С. 17–18.

9. Таланчук О. Б. Електронна бібліотека – потреба часу [Електронний ресурс] / О. Б. Таланчук. – Режим доступу : http://library.tup.km.ua/about_library/naukova_robota/2012/tal_ele.htm.

Зміст

1. Грипич С. Н. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	3
2. Поліщук С. М. КНИГОЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ РДГУ.....	29
3. Кучерук І. М. ФОНД ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАПИТІВ КОРИСТУВАЧІВ.....	36
4. Купрунець В. П. ПАСПОРТИЗАЦІЯ КНИЖКОВИХ КОЛЕКЦІЙ ТА ЗІБРАНЬ РІДКІСНИХ І ЦІННИХ ВИДАНЬ ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗКРИТТЯ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ.....	42
5. Марчук Н. В. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ НА ДОПОМОГУ САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ.....	46
6. Іванчук О. В. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО І НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ.....	51
7. Гаврилюк І. А., Себестьянович О. О. РОЛЬ WEB-САЙТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУПРОВІДІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ.....	57
8. Семенюк Г. П. ВИСТАВКОВА ТА РЕКЛАМНО-ІМІДЖЕВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	62

Збірник матеріалів
VI-ї науково-практичної конференції

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: СТАН І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент, директор
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник
директора наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Технічний редактор:

Л. С. Кушка – провідний
бібліотекар наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Комп'ютерна верстка:

Себестьянович О.О. – зав.
сектором наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету

Формат 60*84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Тираж 100 прим.
Наукова бібліотека РДГУ